RAW-raamovereenkomst nader toegelicht

Na de introductie van de Overeenkomst met open posten in 2005 is in de Standaard RAW Bepalingen 2015 een herziene paragraaf 01.21 opgenomen, waarbij tevens de naam is gewijzigd in RAW-raamovereenkomst.
Een herziening was gewenst omdat de regeling met betrekking tot de Overeenkomst met open posten in een aantal gevallen niet voldeed. Voorbeelden zijn de ontbrekende regelingen met betrekking tot de van toepassing zijnde voorschriften op de raamovereenkomst, de zekerheidsstelling, het verstrekken van een deelopdracht, het verlengen van de raamovereenkomst en een indexeringsregeling. Met de herziening in 2015 zijn deze 'gaten' in de regeling gedicht.

De recent gepubliceerde Definitieve tekst 'Actualisering 01.21 RAW-raamovereenkomst juli 2016' zet nog even de puntjes op de í.
Deze actualisatie betreft geen inhoudelijke wijzigingen, maar voorziet in een aantal correcties en redactionele wijzigingen die ervoor zorgen dat de bepalingen optimaal aansluiten bij de uitgangspunten van de uitgevoerde herziening.

Soorten besteksposten

In de herziening is onderscheid gemaakt in drie soorten besteksposten:
Als eerste zijn er besteksposten die zijn opgenomen in de RAW-raamovereenkomst zoals deze is aanbesteed en gegund, de initiële raamovereenkomst. Met betrekking tot deze besteksposten is bepaald dat hierop van toepassing zijn alle staartkosten zoals deze voorkomen in de ontleding van de inschrijvingssom. Dit wil zeggen: algemene kosten, winst en risico, uitvoeringskosten en de korting.

Als tweede zijn er besteksposten die na gunning aan de RAW-raamovereenkomst zijn toegevoegd. Over de prijs per eenheid voor deze posten moet door de opdrachtgever en de aannemer worden onderhandeld. Met betrekking tot deze besteksposten is bepaald dat hierop van toepassing zijn alle staartkosten zoals deze voorkomen in de ontleding van de inschrijvingssom echter met uitzondering van de korting.

Als derde zijn er besteksposten die niet voorkomen in de RAW-raamovereenkomst, maar uitsluitend in een deelopdracht. Over de prijs voor deze posten moet door de opdrachtgever en de aannemer worden onderhandeld. Met betrekking tot deze besteksposten is bepaald dat hierop geen staartkosten van toepassing zijn zoals deze voorkomen in de ontleding van de inschrijvingssom. Staartkosten worden daarom geacht in de af te spreken prijs te zijn begrepen.

Het onderscheid in deze besteksposten heeft niet alleen consequenties voor het vaststellen van de som van een deelopdracht, maar evengoed voor de grootte van de betalingstermijn, het vaststellen van de verrekenprijzen, en het verrekenen van afwijkingen van te accorderen hoeveelheden resultaatsverplichting in deelopdrachten.
Het op consequente wijze doorvoeren van dit onderscheid is een van de belangrijkste aanpassingen in de Definitieve tekst 'Actualisering 01.21 RAW-raamovereenkomst juli 2016'.

Opstellen deelopdrachten

Voor het voeren van een juiste besteks-administratie is het van belang dat de verschillende soorten besteksposten op correcte wijze zijn ingevoerd. Is dit het geval, dan zorgt de administratiesoftware ervoor dat de besteksposten het juiste 'label' krijgen. Om die reden is het dan ook aan te raden om voor het opstellen van deelopdrachten gebruik te maken van de functionaliteit die de bestekmaakprogrammatuur hiervoor biedt.

In een op te dragen deelopdracht kunnen niet alleen bestekposten voorkomen uit de RAW-raamovereenkomst, maar ook kunnen bestekposten worden toegevoegd die niet voorkomen in de RAW-raamovereenkomst. Is dit het geval, dan kan de opdrachtgever besluiten deze post alsnog aan de RAW-raamovereenkomst toe te voegen. Gelet op de hierboven genoemde soorten bestekposten is dit voor het maken van een prijsafspraak over deze bestekspost van groot belang. Wordt de bestekspost toegevoegd aan de RAW-raamovereenkomst dan gelden de percentages staartkosten uit de ontleding van de inschrijvingssom. Wordt de bestekspost niet opgenomen, dan wordt de overeen te komen prijs geacht de staartkosten al te bevatten.
Tijdens de uitvoering van een deelopdracht heeft de opdrachtgever eveneens de bevoegdheid om bestekposten toe te voegen. Deze vormen dan onderdeel van het meer en minder werk (par. 35 UAV). De bevoegdheid om bestekposten toe te voegen bij het verstrekken van een deelopdracht dan wel tijdens de uitvoering daarvan wordt in de Definitieve tekst 'Actualisering 01.21 RAW-raamovereenkomst juli 2016' expliciet genoemd.
Het zal overbodig zijn hier te vermelden dat deze bevoegdheid niet mag leiden tot een wezenlijke wijziging van de RAW-raamovereenkomst. Dit is aanbestedingsrechtelijk niet toegestaan.

Zekerheidsstelling

Van een aannemer wordt geen zekerheidstelling verlangd op de RAW-raamovereenkomst. Gezien het feit dat de fictieve inschrijvingssom niet in verhouding staat tot de uitstaande deelopdrachten is het verlangen van een zekerheid over de fictieve inschrijvingssom disproportioneel. Wel is het mogelijk dat van een aannemer een zekerheidsstelling in de vorm van en bankgarantie wordt verlangd na het verstrekken van een deelopdracht. In dat geval moet dit expliciet in deel 3 van het bestek worden geregeld. Tevens kunnen hier voorwaarden worden opgenomen die aangeven in welke gevallen een zekerheidstelling wordt verlangd zoals de minimale som van een verstrekte deelopdracht en/of de minimale uitvoeringstermijn.

Omzetgarantie

De RAW-raamovereenkomst in aanbestedingsfase bevat fictieve hoeveelheden (gekenmerkt met de letter 'F'). De fictieve inschrijvingssom wordt gevormd door het totaal van deze fictieve hoeveelheden vermenigvuldigd met de bijbehorende prijzen per eenheid, waarbij opgeteld het totaal van de staartkosten. Deze fictieve inschrijvingssom zegt echter niets over de werkelijke som aan uit te voeren deelopdrachten die een aannemer gedurende de looptijd van de RAW-raamovereenkomst zal uitvoeren. Voor bepaalde opdrachten, denk aan gladheidsbestrijding, is hierover vooraf ook weinig zekerheid te geven.
Om ervoor te zorgen dat een inschrijver een reëel beeld heeft over de dekking van zijn algemene kosten doet een opdrachtgever er verstandig aan in het bestek een omzetgarantie te geven.
In de Definitieve tekst 'Actualisering 01.21 RAW-raamovereenkomst juli 2016' is de omzetgarantie vereenvoudigd. De bestekschrijver kan kiezen voor een omzetgarantie. Als gekozen wordt voor een omzetgarantie zijn er opties voor een vergoeding van 100% of van 10% van het verschil tussen de gegarandeerde omzet en de gerealiseerde omzet, wanneer aan het eind van de looptijd van de RAW-raamovereenkomst blijkt dat de gerealiseerde omzet lager is dan de gegarandeerde omzet. De term 'redelijkerwijs te verwachten' omzet is hiermee komen te vervallen. Deze term was opgenomen om een inschrijver informatie te geven omtrent hetgeen hij, op basis van ervaringscijfers, mocht verwachten.
Dergelijke informatie hoort echter niet in deel 3 van de RAW-raamovereenkomst, maar in de aanbestedingsdocumenten.

Indexering

Voor het indexeren van de prijzen per eenheid in RAW-raamovereenkomsten zijn in de Catalogus met bepalingen teksten beschikbaar. De regeling gaat ervan uit dat indexering jaarlijks plaatsvindt, de eerste keer in de eerste maand van het tweede contractjaar. Gaat een RAW-raamovereenkomst in in september 2016, dan zal de eerste indexering plaatsvinden in september 2017.
Voor het toepassen van de indexering wordt gebruik gemaakt van kwartaalcijfers die door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) worden gepubliceerd. Omdat deze cijfers met vertraging worden gepubliceerd, is ervoor gekozen om gebruik te maken van het kwartaalcijfer van het kwartaal voorafgaand aan het kwartaal waarin wordt geïndexeerd. Vindt indexatie plaats in september 2017, dan wordt voor deze indexatie gebruik gemaakt van het kwartaalcijfer van het tweede kwartaal van 2017. Dit cijfer is in september 2017 beschikbaar.
Voor de grondslag van de indexering kan uit onderstaande opties worden gekozen:

- Alle prijzen per eenheid worden geïndexeerd met het CBS-prijsindexcijfer voor het gebied 'Grond- weg- en waterbouw (GWW)'
- Alle prijzen per eenheid worden geïndexeerd met het CBS-prijsindexcijfer voor één van de deelgebieden van 'Grond- weg- en waterbouw (GWW)' zoals 'Wegen met open verharding' of 'Bouwrijp maken van terreinen'.
- Alle prijzen per eenheid worden geïndexeerd met het gewogen gemiddelde van de CBS-prijsindexcijfers voor twee of meer van de deelgebieden van 'Grond- weg- en waterbouw (GWW)' zoals 'Wegen met open verharding' en 'Bouwrijp maken van terreinen', waarbij de deelgebieden in een percentage worden uitgedrukt, met een totaal van 100%
- Alle prijzen per eenheid worden geïndexeerd met het gewogen gemiddelde van de CBS-prijsindexcijfers voor twee of meer van de deelgebieden van 'Grond- weg- en waterbouw (GWW)' zoals 'Wegen met open verharding' en 'Bouwrijp maken van terreinen', waarbij het percentage van elk deelgebied wordt bepaald door de som van de bedragen op de ontleding van de inschrijvingssom van de besteksposten die aan dat deelgebied in de RAW-raamovereenkomst zijn toegewezen te delen door het subtotaal.